

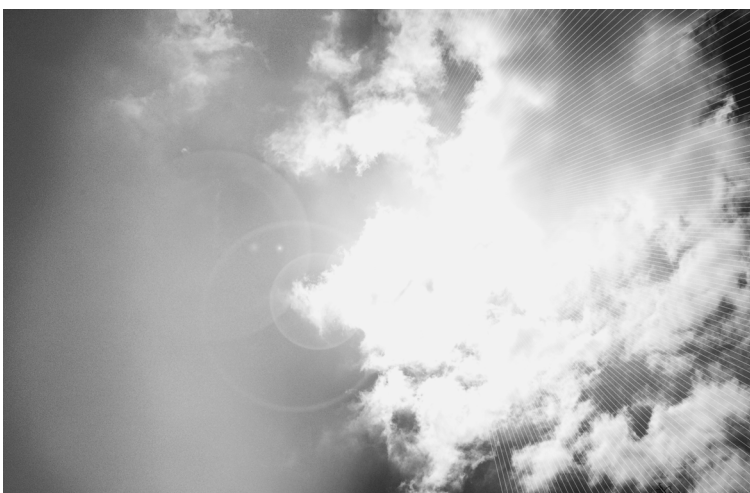

KRISTENT

Perspektiv

Når Jesus kommer igen

Det kristne håb knytter sig til en
afgørende fremtidig begivenhed:
Jesu genkomst. Side 13

Sjælesorg, der bliver salt i såret	Jobs Bog kapitel 4	2
------------------------------------	--------------------	---

Boganmeldelse: Guds Folks Mission	4
-----------------------------------	---

Om vores bekendtskaber	Fra Helvedes Blækhuis - brev 10	5
------------------------	---------------------------------	---

Broderkærlighed - en prøve på ægthed	Johannes' spiritualitet 5	9
--------------------------------------	---------------------------	---

Prædikerens ord om livet	16
--------------------------	----

Sjælesorg der bliver salt i såret

De tre venners ord til Job

Klagesange - Jobs Bog - 4. del

Af Carsten Thomsen

Tænk dig om!

*Hvem er gået uskyldig til grunde,
hvor blev retskafne udslettet?*

Dette har jeg set:

*De, der pløjer med ondskab
og sår ulykke, høster det selv.*

*De går til grunde for Guds ånde,
forsvinder for hans vredes pust.*

Elifaz til Job (Job 4:7-9)

I er i sandhed de rette folk!

Med jer uddør visdommen!

Job til de tre venner (Job 12:2)

Jobs Bog fra kapitel 3 til 32 er en lang samtale mellem Job og hans tre venner - en samtale, som udvikler sig til en ophedet ordveksling - ja, til et skingert skænderi om, hvorfor Gud har sendt denne lidelse ind over Jobs liv - og hvordan Job burde håndtere sin lidelse.

Hovedargumentationen fra de tre venner kan koges ned til Elifaz' indledende vers: "Hvem er gået uskyldig til grunde...De, der pløjer med ondskab og sår ulykke, høster det selv".

Du har mistet dine penge, dit helbred, din familie, ergo: Du har syndet Job, og nu straffer og tugter Gud dig. Du har kun fået, hvad du har fortjent. Gud vil altid handle retfærdigt: Han straffer dem, som gør det onde og be-

lønner dem, som gør det gode. Basta. End of discussion.

Men Job fremturer derimod. Jo, Gud straffer dem, som gør det onde og belønner dem, som gør det gode. Det er også, hvad Job tror på. Men nu giver det pludselig ikke mere mening. For Job ved med sig selv, at han ikke har gjort noget, som retfærdiggør de lidelser, Gud har ramt ham med.

- Du (Gud) ønsker jo at finde skyld hos mig og leder efter min synd, skønt du ved, at jeg er uskyldig, siger han (Job. 10:7)

Jobs venner har delvis ret. Deres argumentation bliver understøttet af andre skriftsteder i Bibelen, f. eks. Ordsp: 12:21: "Intet ondt rammer den retfærdige, men uretfærdige har fuldt op af ulykke".

I Galaterbrevet siger Paulus: "Gud lader sig ikke spotte. Hvad et menneske sår, skal det også høste: Den, der sår i kødet, skal høste fordærv af sit kød, og den, der sår i Ånden, skal høste evigt liv af Ånden".

Her bliver princippet brugt som et åndeligt princip. Synd, udydighed, ligegyldighed har konsekvenser. Lader man f. eks. sin Bibel stå på hylden og holder op med at bede til Gud, så vil vi snart miste det fortrolige, intime fællesskab med Gud.

Men for Elifaz og Co. betyder det noget andet. I deres optik kan Guds

retfærdighed altid ses udmålt her i livet - og derfor vil han også i dette liv straffe ondskab. Hvis et menneske lider, så må han (eller andre i hans familie, eller tidligere slægtled) have syndet, og så er straffen retfærdig, Gud er vred. Og omvendt, hvis et menneske lever et gudfrygtigt liv, bliver det velsignet af Gud.

Velfærd og velstand

Fremgangsteologien, der har bredt sig i mange kirker, udspringer af netop denne tankegang.

Fremgangsteologien ser fysisk velfindende og helbredelse mere som en belønning for en stor tro end som en ufortjent nåde. De ser velstand og rigdom som løfter, kristne har krav på - og alt de skal gøre er at række ud efter dem i tro - så vil de få dem.

Og bliver man ikke helbredt, går dette og hint problem ikke væk, så er der ikke noget i vejen med Gud (for Gud har jo lovet at give dig det - han ønsker ikke at nogen kristen skal være syg eller lide).

Det er en selv, der er noget i vejen med. Man har ikke tro nok. Der er ubekendt synd i ens liv. Eller en eller anden ond ånd har taget magten over en og må fjernes. For Gud er jo en Gud, der rigeligt vil velsigne os med rigdom og et sundt liv - og får vi det

ikke, så er der noget i vejen i Guds ordnede univers, hvor tro og bønssiver belønnes og vantro og ulydighed straffes.

Sådan en tankegang gnider ofte kun salt i såret på den, der lider. Og det er nemt at blive smittet af denne forståelse af, hvordan Gud handler i verden og i vores lidelser.

Kristne, der lider, eller som er i modgang, vil ofte stille nogle af de samme spørgsmål som Job. Der vil hos mange være en latent skyldfølelse. Nogle gange kan den jo være autentisk og virkelig nok. Der er synd, som må bekendes og slippes. Der er adfærd som må ændres - men ofte så er det en imaginær skyld, en fejlagtig skyldfølelse, der bemægtiger sig os.

Gud må jo være vred på mig, siden jeg rammes af dette. Jeg ved jo også godt, at helt uskyldig er jeg ikke. Jeg har også tvivlet på Gud. Jeg har ikke tro nok, ellers ville Gud have hørt og besvaret mine bønner for længst. Nu tugter han mig. Nogle kristne sidder fast her. Lidelsen bliver et stort dilemma. Noget, som skal fjernes, før mit liv og min tilværelse er bragt ind under Guds vilje igen.

Vennernes råd slår fejl

Hvad er problemet med de tre venners teologi?

FOR DET FØRSTE. Jobs venners argumentation tager ikke højde for, at mennesker også lider, fordi vi lever i en verden fuld af synd - og ikke nødvendigvis vores egen personlige synd. Syndefaldet betyder, at vi lever i en brudt verden. Det regner både på retfærdige og uretfærdige.

FOR DET ANDET tager Jobs venner ikke evigheden med i beregningen. Jobs venner har ikke tålmodighed nok til at vente til den endelige dom. Jo, Gud vil straffe uretfærdige og belønne

retfærdige. Men først ved den endelige dom vil vi erfare dette i sin totale helhed. Der kommer en dag, hvor al ondskab og uretfærdighed kommer for dagen og bliver straffet. Nej, Gud lader sig ikke spotte. Bestemt ikke.

FOR DET TREDJE. Jobs venner giver ikke plads til Guds suveræne vilje med os. De tager sagen i egen hånd.

De er overbevist om, at de nøjagtig ved, hvad Gud mener om Job, og hvorfor Job lider.

Hør blot Elifaz' selvsikre statement:

*Se, det har vi udforsket,
sådan er det!*

*Du skal høre det
og selv forstå det.
(Job 5:27)*

De er overivrige efter at forsvare Gud og hvordan han handler, og fortæller Job, hvorfor Gud handler som han handler. I stedet burde de bøje sig og være stille over for ting, de ikke forstår. Være stille over for lidelsens mysterium. Vi må lade Gud være Gud. Også midt i lidelse, vi ikke forstår.

Salme 75:8: "For det er Gud, der er dommer, den ene ydmyger han, den anden ophøjer han".

Ordsp. 21:1: "Som en bæk er kongens hjerte i Herrens hånd, han leder det hen, hvor han vil."

Rom. 9:15: "Han (Gud) siger jo til Moses: Jeg forbarmer mig, over hvem jeg vil, og viser nåde, mod hvem jeg vil."

FOR DET FJERDE. Jobs venner kender ikke til korset. Her døde en uskyldig, her led en retfærdig - og endda Guds egen søn.

Vi vil komme ind på dette i en senere artikel, men den retfærdige og den uskyldiges lidelse må og skal knyttes sammen med Jesu stedfortrædende død - den må ses i lyset af korset.

Vi er "Kristi medarvinger, så sandt

som vi lider med ham for også at herliggøres med ham" (Rom. 8:17).

"Nu glæder jeg mig over det, jeg må lide for jer; og hvad der mangler af Kristi trængsler, udfylder jeg med min egen krop for hans legeme, som er kirken".

Disse vers vil jeg ikke forsøge at forklare her - men korset åbner for en ny dimension i lidelsen, som Det Gamle Testamente kun viser os i glimt.

Og korset kaster også lys over den troendes lidelse. For den er aldrig meningsløs, men Gud har altid et formål med den - ultimativt at føre os til vores mål og bestemmelse i livet og i evigheden.

FOR DET FEMTE kommer de med belæringer og advarsler til Job, når de i stedet burde trøste, vise empati og lytte til, hvad Job egentlig siger.

"Oven i købet nedbryder du guds-frygt og svækker fromhed over for Gud. Det er din synd, der lærer dig at tale", siger Elifaz (Job. 15:4-5).

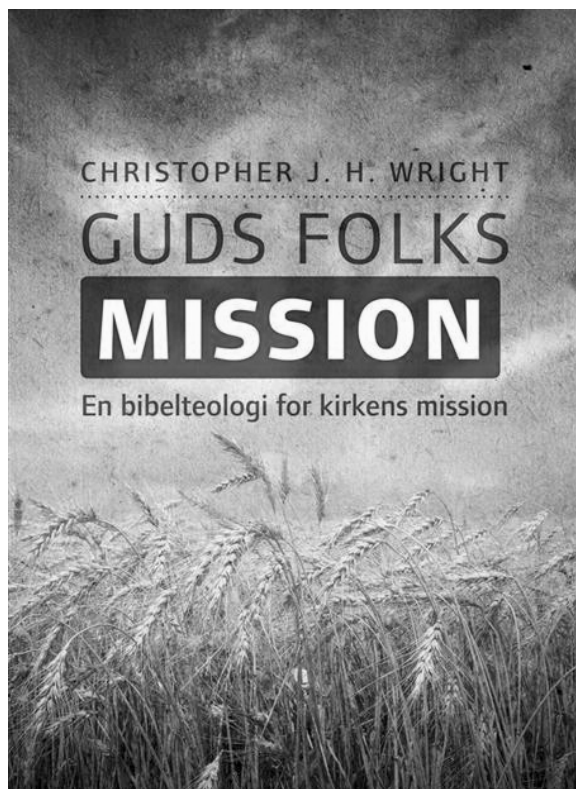
Jobs venners råd kan koges ned til Bildads ord i Job. 11:13-15:

*Hvis nu du kommer til fornuft
og breder dine hænder ud imod ham
- er der uret i din hånd, da fjern den,
lad ikke uretfærdigheden bo i dit telt -
da kan du skyldfri løfte dit hoved,
urokkelig og uden frygt.*

Job føler sig stødt (Job. 6:25):

*"Oprigtige ord sårer ikke, men hvordan
kan I irettesætte? Tænker I virkelig på
at irettesætte mine ord? Er den for-
tvivledes ord da helt forgæves".*

Vennerne føler sig forarget over, at Job klager så højlydt og voldsomt til Gud. Men de sætter sig ikke ind i hans fortvivlelse. Den fortvivlelse vi se nærmere på i næste artikel.

Boganmeldelse

En øjenåbner for kirkens missionskald

Af Louis Nielsen

”Guds Folks Mission – en bibelteologi for kirkens mission” af Christopher H. Wright; Lohse, 2013.

Sjældent har jeg læst en bog, som har givet mig mere tilfredsstillelse at læse. Jeg vil gå så langt som til at ønske, at denne bog blev gjort til obligatorisk læsning for alle menighedsældste, præster, ungdomsarbejdere, potentielle missionskandidater, ja at alle menighedernes medlemmer læste den, overvejede den og tog den med i bibel- og samtalekredse.

Christopher Wright har en lang international kristen karriere bag sig; har været rektor på et bibelseminarium i Indien, rektor for All Nations Christian College i England, forfatter til adskillige bøger, ikke mindst om Det Gamle Testamente og om mission, den nuværende leder af All Souls internationale arbejde, præst ved All Souls Church i London og leder af

Lausannebevægelsen.

Han er en særdeles udmærket forfatter, betjener sig af en letlæselig stil, fanger opmærksomheden gennem det, han skriver, er velbevandret i Skriften, er en troens mand og forkæmper og har blik for det nutidige og for en nutidig anvendelse af det, han graver frem af Skriften.

Den foreliggende bog vil virkelig udvide vor horisont og åbne vore øjne for, at kirkens missionale kald er langt mere omfattende og langt mere inkluderende, end vi er opdraget til at tro.

Indføring i frelseshistorien

Og så har bogen yderlig den force, at den præsenterer os for en omhyggelig indføring i frelseshistorien begyndende med skabelsen og førende os helt frem til den nye verden med de nye himle og den nye jord.

Mission bliver malet med den brede pensel og forbindes tillige med ska-

belsesmandatet og med den omsorg for alt det skabte, Skaberen har lagt hen til os. Kristne er kaldet til at være Guds medarbejdere og være missionale i hvilken funktion eller hvilket arbejde, de end har som deres og er sat i.

Wright åbner helt nye perspektiver for os, som både virker igangsættende, fornyende og tilfører en helt ny dynamik til vor tænkning om mission. Discipelskab og det at gøre og opbygge mennesker som disciple bliver en vigtig del af vor missionale tænkning; det samme gøres kirkens tilbedelse og lovprisning af Gud. Bogen er smukt fremstillet; den grafiske tilrettelæggelse udsøgt og Birger Pettersons oversættelse fremragende.

Bogen består af tre dele: Spørgsmålene står i kø (12 sider); Mennesker som kender den historie, de er en del af (den frelseshistoriske del af bogen, langt den største del; 269 sider i alt) og Refleksioner over relevans (26 sider).

Bogen er et must, intet mindre.

Fra Helvedes Blækhuis

Brev 10: Om vores bekendtskaber

Af Louis Nielsen

Kapitel 9 fortsætter temaet om bølgedalene og indeholder også mange vægtige tanker, men jeg har valgt at springe det over, for noget må springes over; det har aldrig været meningen at gennemgå det hele.

Ældre læsere – især hvis de har haft en baggrund i en såkaldt bibeltro menighed - vil kunne erindre, hvordan man i forkyndelse og praksis lagde vægt på, at man holdt en passende afstand til ”verdslige mennesker”.

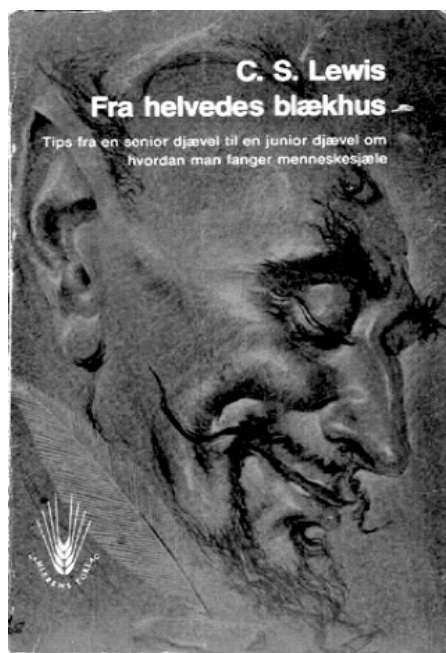
Man talte dengang om kristenlivets tre farer eller fristelser, nemlig ”kødet, djævelen og verden”. Kristne skulle holde sig ”adskilt fra verden” og holde sig fra verdslige forbindelser, søge sig kristne venner og undgå ægteskab med ikke kristne.

De toner lyder ikke mere, snarere lægger man vægt på, at vi integrerer os i verden og verdens liv, dyrker venskaber med ikke kristne og er åbne over for verden og deltager så meget som muligt i de ting, som verden er optaget af.

Vi må frem for alt ikke være kedelige, og skal helst være foran de andre, når det gælder at have det sjovt.

På mange måder kan man måske sige, at den gammeldags kristendomspraksis gik for vidt, men på den anden side må man indrømme den, at den på flere områder var mere på bølgelængde med Det Nye Testamente.

For Nye Testamente understreger,

at kristne er ”fremmede og udlændinge i verden” og er ”pilgrimme” på vej til deres himmelske fædreland, men samtidig må vi også sige, at samme Nytestamente lægger vægt på godt naboskab, på medmenneskelighed og på, at vi tager del i det pulserende liv.

Tidligere tiders kristendomspraksis i missionshuse og menighedsforsamlinger glemte eller undertrykte denne dimension af kristenlivet, medens vore dages har glemt og lukket øjnene for, at det er vigtigt at kristne ”bevarer sig uplettede af verden” (Jakob 1:27), ”ikke går i ulige åg med vantro” og bevarer sig selv i Faderens kærlighed, hvilket ikke er muligt, hvis man samtidigt vil elske verden (1 Joh 2:15-17; se også Jakob 4:4 ff.).

Her i Danmark havde man på den ene side grundtvigianerne, som kaldtes ”de glade kristne” og som deltog i sammenkomsterne i forsamlingshusene og i ballerne på kroerne, og på den anden side missionsfolkene, som holdt sig for sig selv og hverken dansede eller drak.

Grundtvigianerne igen betragtede sognet, alle de døbte som kirken og som Guds børn; missionsfolkene skelnede skarpt mellem dem, som var indenfor og udenfor, var ”omvendte” og derved var sande Guds børn og ikke Guds børn, og det skel skulle kunne ses og ikke tilsløres.

Skillelinjerne kan trækkes op på mange forskellige måder og sættes mange forskellige steder, men smelter kristne og ikke-kristne sammen til én grå masse er der et eller andet, som er gået galt. Men at udviske skellene og gøre det på sådan en måde, at det distinkt kristne er borte i vor omgang med mennesker er klart i Helvedes interesser, og det er det, som Lewis’ brev her minder os om, og minder os om med hvilken snedighed vi kan blive ledet bort fra det distinkt kristne.

Bekendtskaber er ikke det samme som venskaber. Venskaber har en hel anden intimitet, fortrolighed, væren sig selv og given sig selv knyttet til sig end bekendtskaber har det. Venskaber har også en helt anden varighed, ofte for livet. Bekendtskaber kan komme og gå, og egeninteressen udgør en

langt større del af dynamikken i forholdet end tilfældet er i venskabet.

Bekendtskaber opstår ofte i de sociale lag, vi færdes i, i sportsklubber og anden klubaktivitet, i rejselivet og arbejdslivet og i øvrigt i de kulturelle, politiske og interessemæssige sammenhænge vi færdes i og møder mennesker i.

Ofte indgår vi bekendtskaber, fordi det vil give os prestige overfor andre, fremme vor karriere og opfylde vore behov for anerkendelse, selvviscenesættelse og selvrespekt.

Motiverne til at indgå bekendtskaber og opretholde bekendtskaber kan således være meget blandede, men behøver ikke nødvendigvis at være med skumle bagtanker; nogle kristne vil være motiveret af et ønske om at vinde pågældende for Herren.

Alligevel kan bekendtskaber og kammeratskaber blive en fristelse for os, som vores omgang med verden og færden i verden i det hele taget altid indebærer en risiko for. Det er lige netop dette forhold, at dette brev fra Fangegarn minder os om.

Det er skrevet med den sarkasme og underfundighed som alle Fangegarns breve er det. Vi får en tydelig fornemmelse af, at vor vens - den anonyme kristen, men i øvrigt hvem som helst af os - nye venner, eller snarere bekendtskab ikke ligefrem vil drage ham nærmere til Kristus, men indebære en tydelig risiko for ikke alene at svække men ligefrem underminere troen. Og motiverne til at søge netop disse menneskers bekendtskab synes også højst tvivlsomme.

"Jeg kan regne ud, at det midaldrende ægtepar, som kom ind til ham på kontoret, er lige akkurat den slags mennesker, som vi gerne vil have, han skal kende - rige, flotte, overfladisk intellektuelle og strålende skeptiske overfor alt i

Vi vil meget gerne "hyle som de ulve", vi er iblandt. Det at stikke ud fra mængden er ikke noget, som huer os.

verden. Jeg slutter mig til, at de endog er vagt pacifistiske, ikke af moralske grunde, men ud fra den indgroede vane at tale ringeagtende om alt, hvad der angår den store masse af deres medmennesker, og fordi de har et anstrøg af rent litterær salonkommunisme. Det er udmærket. Og det lader til, at du har gjort god brug af al hans sociale, seksuelle og intellektuelle forfængelighed".

Lewis har uden tvivl kendt typen og har truffet dem lige på kornet. Også vi vil kunne genkende den beskrevne type ikke mindst fra det kulturbærende lag af danske forfattere etc. i halvtredserne og tresserne.

Hvorfor vor mand falder for lige den slags mennesker vil blive forklaret for os senere i brevet. Det er tydeligt at Fangegarn, ond og skadefro som han er, forventer sig en lækkerbissen ud af det forhold.

"Kompromitterede han sig alvorligt", spørger Fangegarn. Jeg mener ikke i ord. Der er et underfundigt spil af ansigtsudtryk, tonefald og latter, hvormed en dødelig kan antyde, at han hører til det samme parti som den, han taler med. Det er den måde at røbe sig selv på, du særligt skal opmuntre, fordi manden ikke selv er helt klar over rækkevidden, og når han opdager det,

må du være nået så vidt, at du har gjort ethvert tilbagetog vanskeligt.

Fejhed og forsagthed

De fleste af os kender det fra os selv. Vi vil meget gerne "hyle som de ulve", vi er iblandt. Det at stikke ud fra mængden er ikke noget, som huer os. Inde i os føler vi os ubehageligt til mode ved de tilkendegivne meninger, de spottende attituder, de fladpandede og sjofle vittigheder, den onde snak og ikke alene siger vi ikke fra, men griner, hvor vi ikke skulle grine og prøver med vort kropssprog, men mod vore inderste overbevisninger, at tilkendegive, at vi er en af dem og synes som dem.

På den måde forråder vi, oftere end vi tror, vore egne overbevisninger og vor egen tro. Der skal faktisk meget til åbent at erklære, som dronning Victoria siges at have gjort det, at "det her morer ikke mig". Fejhed, forsagthed og manglende vilje til at ville udsætte os for noget for troens skyld er desværre meget almindelig, er det i hvert fald for undertegnede; derfor rammer Fangegarns ord også hårdt.

Til vor mands undskyldning tjener, at han endnu ikke er helt klar over den fatale betydning, det her har for ham og kan få, men Fangegarn håber på det bedste, at manden er blevet bragt så

langt ud, at hans forfængelighed ikke vil tillade ham at trække følehornene tilbage.

Til at begynde med kan vor mand, selv om han ikke udtrykker det, mentalt holde en vis afstand til det, de nye venner står for, og det han selv står for, og inderst inde ved han godt, at han må tage et opgør med dem om deres meninger, men skamfuldhed, stolthed, beskedenhed og forfængelighed får ham til at udsætte det, og som tiden går vil han ikke alene foregive af indtage "alle slags kyniske og skeptiske standpunkter" "men komme til at indtage disse standpunkter. Alle dødelige har en tilbøjelighed til at blive det, de foregiver at være". Det er alvorlige ord, disse sidste og ord til eftertanke. Fangegarn betegner dem ligefrem som fristerdjævlens "børnelærdom".

Som kristne har vi lært Guds barmhjertighed at kende. Og samme barmhjertighed burde forvandle os, så vi ikke længere tænkte, mente og gebærdede os, som verden gør (Rom 12:1-2), men skønnede, hvad der er Guds gode vilje, hensigt og vej ikke alene med vort eget liv, men også hans gode vilje for andre menneskers liv.

Der er tanker, ideologier og holdninger, vi som kristne ikke kan indtage, fordi de strider så meget mod evangeliet, at det er umuligt på samme tid både at være kristen og indtage disse positioner.

Men desværre er vi alt for lidt opmærksomme på det her, og derfor oplever vi, at vi som kristne kan slutte op om politiske standpunkter dybt begravet i folkeånden og folkestemningen, som er evangeliet fremmed.

Jeg siger ikke, at vi politisk skal tænke og mene ens, og der er plads til forskellige politiske holdninger og valg mellem kristne (politik bevæger sig altid indenfor det relative og må aldrig få

Vi må med skam
indrømme, at verden har
påvirket os kristne i langt
større grad, end vi har
påvirket verden.

absolut status hos os), men der er og kan være i nogen politiske systemer så meget, som vender sig mod sand gudsfrygt og sand medmenneskelighed, at vi som kristne må sige fra.

Verden påvirker os mere

Tænker vi efter, må vi med skam indrømme, at verden har påvirket os kristne og sat vor agenda langt oftere og i langt større grad, end vi har påvirket verden.

Fangegarns bekymring er ikke så meget, om Malurt vil få succes med at få "patienten", vor mand, for alvor bragt på afveje som det kontraangreb, han ved, at "Fjenden" (Gud) vil sætte ind med.

Så "det første du skal gøre", råder han Malurt til, er "så længe som muligt at forhale det øjeblik, hvor han bliver klar over, at denne nye fornøjelse er en fristelse". Men her kommer kirkens forsømmelighed til hjælp. For heldigvis har de (præsterne) kun sagt meget lidt om "verden" i de sidste årtier. I moderne kristen litteratur finder jeg kun ganske få af de gamle advarsler mod verdslig forfængelighed og de gode råd om valget af venner og om at bruge tiden ret. Alt det ville din patient sandsynligvis stem-

ple som "puritanisme" – og lad mig i forbifarten bemærke, at det betydningsindhold, vi efterhånden har givet det ord, er en af de virkelig solide triumfer i det sidste århundrede. Derved redder vi årligt tusinder af menneskelige væsener fra et liv i afholdenhed, kyskhed og ædruelighed.

Sådan så det ud allerede dengang, Lewis skrev disse ord, hvor meget mere dækkende er de ikke blevet siden?

Indrømmes skal det, at disse ting er svære ting at have en bare nogenlunde klar fornemmelse af, hvad der vender op, og hvad der vender ned på.

Ikke alt i tidligere generationers kristendomspraksis er rosværdig, men omvendt må vi ikke være blinde for, at med den meget mere kulturåbne måde at forvalte troen på, som er herskende i dag, er mange specifikke kristne værdier og dyder gået tabt og en mere larmende og også mere markant verdslig praksis er blevet gangens.

Gamle tiders loviskhed er blevet erstattet med en normløs og laden stå til kristendom, hvor elementær gudsfrygt og hellighed ofte glimrer ved sit fravær. Her har vi meget at lære og har stærkt brug for, at Helligånden ved Guds ord vejleder os til, hvordan vi skal leve vort liv, så evangeliet bliver forherliget og

mennesker oplever hvor herlig og hvor god, Gud er.

Før eller siden, skriver Fangegarn videre, må patienten imidlertid få øjnene op for, hvordan hans nye venner egentlig er, og så afhænger din taktik af hans intelligens. Hvis han er tilstrækkelig indskrænket, kan du sørge for, at han kun gennemskuer vennerne, når de ikke er til stede; du kan ordne det sådan, at selve deres nærværelse bortfejer enhver kritik.

Hvis det lykkes, kan du få ham til i temmelig lange perioder at leve et dobbelt liv, sådan som jeg ved, at mange mennesker har gjort; han vil ikke blot synes, men virkelig være en helt anden person i den ene omgangskreds end i den anden. Hvis det mislykkes, er der en mere raffineret og mere underholdende metode.

Du kan sørge for, at det bliver ham en virkelig nydelse at være klar over, at de to sider af hans liv er selvmodsigende. Det kan du arrangere ved at udnytte hans forfængelighed. Du kan lære ham at nyde at knæle ned ved siden af urtekræmmeren om søndagen, netop fordi han har i tankerne, at urtekræmmeren umuligt ville kunne forstå den belevne og skeptiske verden, han færdedes i om lørdagen. Og på den anden side kan du få ham til så meget desto mere at nyde den letfærdighed og bespottelse, der bliver serveret under kaffebordet i disse udmærkede venners kreds, som han ved, at han i sit indre har en "dybere", "åndelig" verden, som de ikke kan forstå.

Du forstår min tankegang. De verdslige venner har berøring med ham på den ene side af ham og urtekræmmeren med den anden, og han er den fuldkomne, velfbalancerede, sammensatte personlighed, som passer til dem alle sammen. Skønt han uafbrudt øver forræderi mod to grupper af mennesker,

Simple forbud gør ikke
vor vandring kristen.
Vi kan undlade at gøre
disse ting og alligevel
være verdslige kristne

vil han på den måde i stedet for skam føle en stadig understrøm af tilfredshed med sig selv.

Det er virkelig godt tænkt og observeret det her, og hvor er vi ofte nær ved at ligne vor mand?

Men "komikken" eller snarere tragikomedien vil ingen ende tage, for sådan er det, når Helvede får lov til at trække os ind i sin leg:

Endelig kan du, hvis alt andet glipper, overtale ham til mod sin samvittighed at fortsætte det nye bekendtskab ud fra den begrundelse, at han på en eller anden måde, som han ikke kan gøre nærmere rede for, over en god indflydelse på disse mennesker bare ved at drikke deres cocktails og le ad deres vittigheder, og hvis han holdt op med det, ville han være "pedantisk", "intolerant" og (naturligvis) "puritansk".

Lewis ingen livsfornægter

Det vil nok være passende at afrunde dette essay med nogle få linjer om C.S.Lewis' eget forhold til nogle af de ting, han rejser i lige netop dette brev.

Alle, som kender bare en smule til Lewis' liv ved, at han ofte frekventerede den lokale pub og fik sig et glas

øl eller mere sammen med sine venner. De fleste kender ham også som inkarneret piberyger.

Lewis var bestemt ikke en "mørke-mand" eller livsfornægter, snarere det modsatte. Og han blev kritiseret for det; nogle, især i USA har endda nægtet ham kristennavnet med henvisning bl.a. til disse ting, men også til, hvad de mener, var uortodokst i hans tro.

Dér hvor Lewis' angreb på vor mand sætter ind i det foreliggende brev er ikke omkring de ydre rammer, hvorunder han lever sit liv, men på det forhold, at han optræder som to forskellige personer og ikke vedstår sig sin kristendom i sine verdslige venners selskab, men tværtimod er som dem og lader som om, at hans tanker, meninger og værdier er som deres.

Simple forbud mod dette eller hint gør ikke vor vandring kristen. Vi kan undlade at gøre disse ting og alligevel være verdslige kristne, for om vi er det ene eller det andet afhænger ikke primært af disse ydre ting, men af om Kristus ses som Herre over hele vort liv og er sammenhængen i vort liv.

Broderkærlighed en prøve på ægthed

Af Louis Nielsen

Johannes' stil er meget forskellig fra Paulus', og det gør, at det kan føles sværere at tolke, hvad Johannes skriver, end hvad Paulus skriver. Med hensyn til de fem test på ægthed, som Johannes stiller op, er der nok tale om fem forskellige test, men alligevel overlapper de hinanden.

At holde Jesu bud skal nok forstås mere generelt end kærlighedsbudet, Jesu nye befaling, som det også kaldes, men alligevel overlapper de hinanden i betydelig grad. Når vi specifikt skriver broderkærlighed, vil vi ikke kunne undgå at skrive nogle af de samme ting, som vi allerede har skrevet om.

Men budet om at vise broderkærlighed fylder virkelig meget i Johannes' breve, ligesom det også spiller en stor rolle i Jesu undervisning i Johannes Evangeliet.

For mange er kristendom simpelt hen lig med budet om næstekærlighed, og mange føler sig selv som kristne alene fordi de efter egen vurdering opfylder det bud. Men så enkle er tingene nu ikke. For Johannes er troen på Jesus som Guds Søn og menneskenes forsoner lige så afgørende.

Vi adskiller tingene, men det gør Gud ikke. En sand kristen vil både tro på Jesus og være ortodoks i sin kristne bekendelse såvel som han vil vise broderkærlighed. Ingen af delene kan

isoleres fra hinanden og stå for sig selv: "Og dette er hans bud, at vi skal tro på hans søns, Jesu Kristi, navn og elske hinanden, som han har påbudt os" (3:23).

Nu er det nemmere at bekende med trosbekendelsen end i liv og gerning og ikke kun i ord at praktisere broderkærlighed. Det at bekende troen er ikke bare en automathandling, men en handling, som også kalder os til at reflektere over, hvad det betyder for vort liv i alle dets sammenhænge og i hver en krog af vor tilværelse.

Vores analytiske opdeling af tingene er mere noget, vi har brug for af indlæringsmæssige grunde end i hverdagens leven det kristne liv ud. Ikke mindst det er det, Johannes holder os fast på med hans gentagne: "Hvis vi siger"; lad det nu være sandt, det vi siger; er det ikke det, han henstiller til os?

Kirkens liv var på apostlenes tid så sammensat og problemfyldt, som det er i dag. Vildfarelser var der bestemt i Johannes' menigheder, som fornægtede elementer af selve kirkens grund, troen på inkarnationen og Jesus Kristus som Guds Søn og menneskers forsoner. Der var også folk, som forlod de helliges samfund og opstillede alternative bekendelser og alternative fællesskaber. Hos nogle var det også så som så med lydigheden mod Kristi

bud; andre igen neutraliserede syndens alvor.

Jo der var meget at sætte på plads, og meget at vejlede de sande kristne i og opmuntre dem til at holde fast ved og føre ud i livet.

Ikke et nyt bud

Mere eller mindre er Jesu ord, Jesu bud og befalinger bag alt, hvad Johannes skriver.

Man mærker tydeligt, at han er en mand, som ikke alene har kendt Jesus, men også levet og vandret sammen med ham, og at det ikke blot er en reminiscens eller et kært minde for ham iført en del nostalgi som den slags minder ofte er, men at det er noget særdeles levende og nærværende, at den Jesus, han henviser til, ikke kun er død, men opstanden, levende og altid nærværende, og at det er afgørende for ham at dele Jesus og livet og fællesskabet med Jesus med sine læsere.

Mine kære, det er ikke et nyt bud, jeg skriver til jer, men et gammelt, som I har haft fra begyndelsen; det gamle bud er ordet, som I har hørt. Og dog er det et nyt bud, jeg skriver til jer, det som er sandt i ham og i jer: mørket viger, og det sande lys skinner allerede. Den, der siger, at han er i lyset, men hader sin broder, er stadig i mørket. Den, der elsker sin broder, bliver i lyset, og i ham er der intet, som bringer til fald. Men

den, der hader sin broder er i mørket og vandrer i mørket, og han ved ikke, hvor han går, fordi mørket har blindet hans øjne (2:7-11).

Det er et meget afgjort sted det her. Det indeholder et ekko af Johannes Evangeliet 1:5 og ikke mindst 3:19-21.

En helt ny situation er opstået med Jesu komme til verden, ja en helt ny epoke er kommet til os: Guds rige. Og den nye epoke består først og fremmest i, at Jesus er her og med ham Lyset, lyset som han selv er, og der er tale om en ny skabelse, hvor Guds "Der skal være lys" (1 Mos 1:3) lyder endnu engang, og nu med evige konsekvenser (2 Kor 4:6).

Det sande lys skinner nu iblandt os, og vi er "dagens børn og lysets børn" (Rom 13:11-14; Ef 5:8; 1 Thes 5:4-5). Den gamle verden, den gamle tidsalder med synden og faldet og med dens ondskab, had og misundelse (Tit 3:3-4) er om ikke forbi, så vigende, ja for den kristne mere og mere vigende.

Det er det, Johannes har i tankerne med ordene her. Det er det, vi synger om i kirken, når vi synger: "Det kendes på os som lysets børn, at natten hun er nu omme" eller "Du kærlighedens Ånd! Indgyd/ i Herrens samfund kærlighedens fryd, / så vi glade vandre, / Jesus, mellem dine, / elskende hverandre, / som Gud elsker sine! / Herre, hør vor bøn!"

Johannes taler om "et gammelt bud" og om "et nyt bud"; det gamle bud identificerer han med "ordet, I har hørt". Det må være evangeliet, budskabet om Jesus, han mener hermed, men også 3 Mos 19:18 kunne vi se som en mulighed.

Som bekendt kædede Jesus jo dette bud sammen med det absolutte påbud om at "elske Herren vor Gud" og betegnede det som af samme vægt og betydning, som det første. Jesus identificerede sig med næstekærlighedsbu-

Jesu bud og befalinger står bag alt, hvad Johannes skriver.

det, satte sit liv ind på det, ja satte det over sit eget liv, som han hengav i døden for os.

Dermed blev budet "et nyt bud", fordi det fik en ny betydning og personlig relevans i ham og hans handling, og det bliver også "et nyt" bud, når det opfyldes i os og i vore liv. For dermed understreges det, at den nye tidsalder, lysets tidsalder er kommet og er brudt igennem i ham og i os.

Hvad denne verden angår, er det stadig mørkets tidsalder – om end "lyset skinner i mørket" – men for den, som er i Kristus og hører ham til, "viger mørket"; Johannes har allerede været inde på disse tanker i 1:5 ff.

Men en følge af at være hentet ud af mørket og ført ind i lyset er, at vi nu elsker vore brødre og søstre, elsker alle dem, som er ført ind i lyset, som vi selv er det. Noget andet er umuligt, siger Johannes. "Hader" man sin broder, er man "stadig i mørket". "Hader" har ikke nødvendigvis den stærke følelsesmæssige understregning, det bærer i dagligsproget. "Had" er f.eks. at overse, ignorere, se forbi, vise ligegyldighed, lukke ude fra sig, og sådanne handlinger og attituder er klart uforenelige med det at høre Jesus til og høre dagen og lyset til. Det giver os noget at tænke over, gør det ikke? Johannes vender tilbage til det flere andre steder i sit brev.

Johannes forlader aldrig helt det tema, som han har indledt i kapitel 1

og 2, også selvom han taler om andre ting, inddrager andre ting og maler med en bredere pensel, slipper han aldrig helt dette med kærligheden og dette med kærlighedens tætte association til Jesus og hans gerning. Vi vil tage noget af det op i en kommende artikel.

Men i kapitel 3:11-24 tager han temaet om broderkærligheden op igen:

For dette er det budskab, I har hørt fra begyndelsen: Vi skal elske hinanden og ikke være som Kain, der var af den Onde og slog sin bror ihjel. Og hvorfor slog han ham ihjel? Fordi hans gerninger var onde, men hans brors retfærdige. I må ikke undre jer, brødre, hvis verden hader jer. Vi ved, at vi er gået over fra døden til livet; for vi elsker brødrene.

Den, der ikke elsker, bliver i døden. Enhver, som hader sin broder, er en morder, og I ved, at ingen morder har evigt liv i sig. Derpå kender vi kærligheden: at han satte sit liv til for os; så skylder vi også at sætte livet til for brødrene. Den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham –hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham?

Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed. Deraf kan vi vide, at vi er af sandheden, og over for ham kan vi bringe vort hjerte til ro, hvad end vort hjerte fordømmer os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt. Mine kære,

hvis vort hjerte ikke fordømmer os, har vi frimodighed over for Gud, og hvad vi end beder om, får vi af ham, fordi vi holder hans bud og gør det, som behager ham.

Og dette er hans bud, at vi skal tro på hans søns, Jesu Kristi, navn og elske hinanden, som han har påbudt os. Den, der holder hans bud, bliver i Gud og Gud bliver i ham. Og at han bliver i os, ved vi af Ånden, som han har givet os.

Afsnittet her er et eksempel på Johannes' måde at tænke og skrive på, mediterende, eftertænkende snarere end logisk ræsonnerende.

Igen er det tydeligt, at Johannes ikke kan forestille sig en ægte modtagelse af budskabet om Faderens kærlighed i Sønnen uden at dette vil få den mest gennemgribende indflydelse på den, som således har taget imod.

Den, som har taget imod Faderens kærlighed, er et Guds barn (se 3:1 ff.), "født af Gud" og "Guds sæd bliver i ham"; det må gøre en verden til forskel (3:9-10).

Modsætningerne trækkes skarpt op hos Johannes uden grå mellemtoner: lys og mørke, kærlighed og had, ondskab og retfærdighed, sandhed og løgn, at være af Gud og at være af Djævelen.

Det er en form for tænkning, vi har svært ved at forholde os til. Selv langt ind i vor bevidsthed som kristne gør det her ondt og vi vil helst slippe uden om en så gennemført konsekvens.

Verden er for os ikke så absolut; det grå skyggefelt passer os bedst. Historien om Kain og Abel kender vi alle. Men også her har vi svært ved at forstå, hvorfor Gud så skævt til Kains offer og fandt så meget behag i Abels.

Var der personsanseelse hos Gud? Vi griber efter en teologisk forklaring og måske er den rigtig og det bedste svar, vi kan give. Og alligevel er vi ikke tilfreds. Kain oplevede, at Gud ikke var tilfreds med hans gave, men i

Ingen kan påstå at elske Gud, hvis han ikke elsker sin broder.

stedet for at spørge ind til, hvorfor hans gave ikke behagede Gud, blev han vred på Gud.

Kain var en stolt mand, der ikke ville lade sig noget sige, selv når Gud talte til ham med mildhed. Kain lod sin misundelse ramme Abel og slog ham ihjel. Hans forhold til Gud tog afsæt i hans forhold til hans broder. Og det synes også at være en af Johannes' pointer, og derfor er det, at broderkærligheden bliver prøven over alle prøver på ægthed i gudsforholdet.

Verden forholder sig overfor den kristne på samme måde, som Kain forholdt sig over for Abel, og det skal ikke undre os. Lever den kristne i det rette forhold til Gud og til Guds sandhed, nedkalder han over sig den reaktion, som verden har overfor Gud.

Jesus er det fremtrædende eksempel her på. Verden hadede ham, for hans liv og hans person var en stadig anklage mod verden og den måde verden levede på: "Jer kan verden ikke hade, men mig hader den, fordi jeg vidner om den, at dens gerninger er onde" (Joh 7:7; se også Joh 15:18; 15:23-25)

Kain omtales ikke alene som en, der gjorde ondt, men som værende "af den Onde". I kapitel 5 vers 19 benævner Johannes sine læsere som værende "af Gud" i kontrast til "hele verden som ligger under for den Onde".

Kain og Abel opfattes ikke alene

som historisk konkrete mennesker, men som typer på os alle og minder os om det skarpe skel, som er mellem dem, som hører Kristus til og er retfærdige i ham, og dem, som forkaster ham og vælger oprøret og at blive i mørket (se Joh 3:19-21).

I nogle få vers forinden stillede Johannes skellet op mellem dem, som er "født af Gud" og dem, som ikke er det, mellem Guds børn og Djævelens børn og dem, som øvede retfærdighed og elskede deres brødre og dem, som ikke gjorde det (3:9-10).

Hvad Johannes betoner er, at for den kristne er det at leve sit liv i broderkærlighed og retfærdighed ikke så meget et valg, som en del af den nye natur, som er født ind i ham og hende ved troen på Jesus Kristus.

Derfor bliver broderkærligheden og udøvelsen af retfærdighed på en måde et spejl, vi kan spejle os i og se om vi er ægte eller ikke er det, om vi "er gået over fra døden til livet" eller ikke er det (vers 14)

For at kunne tale på den kompromisløse måde, Johannes gør her, må baggrunden være noget gjort i os af Gud, noget udefra kommende, og ikke en præstation fra vores side. Ellers ramler det for os. For af os selv og i os selv opfylder ingen af os det her.

Men Guds gerning til liv og frelse for os er lovet været Gud også stærkt i forgrunden i afsnittet her. Udtryk som

”Guds sæd”, ”være født af Gud”, være ”gået over fra døden til livet”, ”have Guds kærlighed i sig”, være ”Guds børn” vidner alle om Guds gerning og indgriben i vort liv, og helt tydeligt og ikke til at misforstå bliver det, når han i vers 16 skriver: ”Derpå kender vi kærligheden: at han satte sit liv til for os; så skylder også vi at sætte livet til for brødrene”.

Jesu eksempel for os

Evangeliets fortælling er just denne, at Han, Herren Jesus Kristus satte sit liv til for os, at ”han elskede os og gav sig selv hen for os”. Det gjorde han i den unikke betydning, som forsoningen står for og som ”korsets hemmelighed” rummer. Kun han ”døde for vore synder”, kun han var og er det fuldkomne syndoffer, kun han har ved sin død ”forligt os med Gud”, kun hans død er til ”syndernes forladelse”, kun han ”har med sit blod købt os til Gud”. Hvor som helst i Det Nye Testamente Jesu død og Jesu given sig hen for os (ikke mindst tydeligt i nadverhandlingen) omtales, er det denne betydning, som er i forgrunden.

Men Jesu given sig hen står også som et forbillede og et moralsk eksempel for os at følge. Vi skal følge Jesus, gå i hans spor, tage ham som forbillede og eksempel og leve som han levede og med et sind som det, der var hans.

Det lagde han i øvrigt selv op til, ikke mindst i hans sidste aften med disciplene, da han vaskede deres fødder (Joh 13). Fodtvætningen rummer begge betydninger - både hans given sig selv som renselsesoffer for dem og hans tjenen dem i kærlighed. Som han havde handlet skulle de også handle. Johannes har begge betydninger med - både korsets og efterfølgelsens - når han taler om vor skyldighed til at sætte livet til for brødrene.

”Sætte livet til” er langtfra altid ensbetydende med at dø for hinanden; snarere står det for vores tjenen hinanden, for det, at vi bruger vort liv med alt, hvad det indeholder til at tjene hinanden, give til hinanden.

Og det opgøres af Johannes som vor skyldighed, altså ikke noget ekstraordinært, men simpelt hen noget vi skylder at gøre. Det må ikke forstås som, at vi ligefrem har et retskrav på hinanden; men at det er det, vi skylder Ham, det er det, han har frikøbt os til.

Johannes lader dette følge op af et praktisk eksempel: ”Den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham - hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham?” Her er han lige så kontant som Jakob (se Jakobs Brev 2:14-16).

Når han vælger dette eksempel med penge og ejendom, hænger det sammen med, at lige her har de fleste af os et ømt punkt. Ofte føler vi, at vi skal have et ret pænt overskud, førend vi har råd til at give. Men Johannes lader os ikke slippe så let, idet han siger, at bare det, at vi har, hvor den anden intet har, befaler os at give, ellers er Guds kærlighed ikke i vore hjerter.

Når netop Guds kærlighed nævnes, er det ikke alene for at foreholde os, hvordan Gud har handlet og handler med os, men også at vi trygt kan overlade bekymringerne for morgendagen i hans hænder, også selvom det, vi giver af, er morgendagens behov.

Det er tid for Johannes at summere op og konkludere (vers 18 ff.) ”Kære børn, lad os ikke elske med ord eller tunge, men i gerning og sandhed. Deraf kan vi vide, at vi er af sandheden, og over for ham kan vi bringe vort hjerte til ro, hvad end vort hjerte fordømmer os for; thi Gud er større end vort hjerte og kender alt”.

Johannes har et pastoralt hjerte overfor sine læsere, hans ”kære børn”.

Han er ikke den benhårde moral- filosof. Han ved, hvor hårdt livet kan være, hvor store byrder af ansvarsfuldhed og omsorgsfuldhed, som kan blive lagt på os, og som langt kan overstige vore kræfter.

Og han ved, hvordan samvittighederne kan anfægtes, for på en eller anden måde, selv når vi har gjort vort bedste, er der ting, vi ikke har gjort godt nok og situationer, hvor vi ikke har slået til.

Nøden i verden er ofte større end både kræfter og resurser slår til. Det giver os ikke carte blanche til at flygte fra ansvaret, for vi skylder stadig at elske og elske ”i gerning og sandhed”, men når vi gør det, så kan vi også finde hvile og slå os til ro i Guds kærlighed og hans dybe kendskab til os både som mennesker og som hans børn.

Så kan vi ”befale vore veje og al vor hjertesorg til hans trofaste pleje, som bor i Himlens borg”, så kan vi stole på hans hjælp og hans bønghørelse og få frimodighed til livet med alle dets udfordringer og opgaver (vers 21-24).

Så sætter vi vor lid til Jesus Kristus og hans frelserværk, og vi er friet fra den byrde at skulle frelse og retfærdiggøre os selv; så kan vi ånde og leve i den frihed, der er Guds børns, være Ham til behag og søgende det, som behager ham:

”Se dette er livet, som Jesus os vandt, og det er os givet med Ånden som pant! Om glæde og lykke, om mørke iblandt, det liv er det smykke, han selv på os bandt” (Poul Madsen: ”Som børn, der sig fryder”).

Når Jesus kommer igen

Af Carsten Thomsen

Tidligere var det kristne håb ikke noget, jeg tænkte på hver eneste dag. Efter Lisbeth, Jacob, Silas og Regitzes død er der næppe gået en dag, uden at jeg er gået ud i haven for at se op mod skyerne, om der er tegn på Jesu genkomst...Samtidig med, at jeg hver dag kæmper med sorgen og smerten, giver håbet om Jesu genkomst ny frimodighed til at leve.

Flemming Kofod-Svendsen i
"Døden, sorgen, håbet".

Hvornår er du sidst gået ud i baghaven og set op mod himlen og virkelig håbet på, at Kristus kommer igen?

Det kristne håb knytter sig til én afgørende fremtidig begivenhed: *Jesu genkomst*. Han kommer den dag ikke for at blive en af os, men for at lade os blive som ham.

Det bliver en dag, der markerer afslutningen på denne verdens historie. En dag, hvor en helt ny verden træder frem, som er af en helt anden slags end den gamle. Kristne har til alle tider haft denne forventning.

For Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen, og de, der er døde i Kristus, skal opstå først. Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne sammen med dem for at møde Herren i luften, og så

skal vi altid være sammen med Herren. Trøst derfor hinanden med disse ord.

1. Thes. 4:16-18.

Der skal være engle med basuner. Musik for fuldt drøn. Jesus vil komme til syne i sit herliggjorte legeme i skyerne. De troende på Jorden vil blive borttrykket. De, der døde før Jesu genkomst, vil opstå - og vi alle vil - i et nu møde Jesus - blive forvandlet og få et nyskabt legeme som Jesus.

Det vil blive en afsløringens dag, hvor alt vil vise sig som det, det er. Den dag vil være en glædesdag for kirken. En jubeldag for den, der har taget imod Jesus.

Vi kan juble over to ting:

1. Vi skal se Jesus og altid være sammen med Ham

Flere gange bliver det understreget i Skriften, at når Jesus kommer, så skal vi se ham og få en helt ny erkendelse af os selv og af ham. Vi skal se ham i al hans majestæt og skønhed.

Vi ved, at når han åbenbares, skal vi blive ligesom han, for vi skal se ham, som han er. 1. Joh. 3:2.

Vi kan hurtigt, når vi læser om alt det, der skal ske, når Jesus kommer igen, miste fokus. Mange kristne diskuterer endeløst mekanikken omkring Jesu genkomst.

Hvornår kommer han? Hvilke tegn

skal opfyldes? Kommer han før, under eller efter den store trængsel? Kommer han først for at hente de kristne og dernæst, når trængslen er slut, så for igen at holde dom, eller er der tale om én afgørende begivenhed?

Jo, der er en plads for denne diskussion. Men egentlig handler det primært ikke om hvornår og hvordan, men om *hvem* det er, som kommer.

Vor længsel må knytte sig til en person. Det personlige forhold til Jesus er noget af det dyrebareste en kristen kan opleve. At kunne tale med ham, bede til ham. Mærke hans kærlighed, være i ham. Være elsket af ham.

Og så alligevel er der så meget i dette liv, der forstyrrer os og forhindrer os i at have dette nære forhold til ham. Og vi har ham så at sige kun i telefonen, vi kan ikke se ham.

En dag skal vi møde Jesus. Han vil juble over os og byde os ind i hans nærvær. Vi skal ikke skjule os længere. Alt er åbent imellem os og Jesus. Alt er tilgivet og borte. Ingen dårlig samvittighed, nagende bekymringer, skuffelser og frustrationer.

Vi vil møde ham i et nyskabt legeme. Jeg tror, at han da giver os vor endelige og fuldkomne identitet, som vi kan hvile fuldstændig glad og tilfreds i. Vi vil føle os rigtig *hjemme* for første gang nogensinde, føle os elsket hele tiden - af Jesus.

2. Jesus vil udrydde ondskab og skabe en ny jord

Martin Luther sagde engang dette: *“Jeg håber, at dagen for den store Guds komme er nær, for alting alle vegne koger, brænder, vakler, falder, synker, stønner”.*

Sådan følte han det på sin tid. Og sådan føler mange kristne det i denne tid. Denne her jord er dødsmerket. Mørket skjuler jorden, står der et sted hos en af profeterne.

Satan forårsagede ondskab, ødelæggelse, kaos og død - og menneskeheden fulgte ham. Han er nu Fyrsten i denne verden.

Paradisets have har fortonet sig. Hver morgen betyder en ny dag, hvor Satans gerninger ses i denne verden. Krige, mord, vold, had, stridigheder i ægteskaber og familier.

Ser vi ind i os selv mærker vi også hvordan frustrationer, bitterhed, vrede, ensomhed, depressioner trænger sig på og forstyrrer os. Vi længes efter en verden, hvor der er fred, harmoni, helhed. I os og rundt omkring os.

Og den dag kommer. For at alting skal blive godt, må ondskaben udryddes, Satan må udryddes, Vor store Anklager, der har prøvet at føre os og verden vild - han skal nedkæmpes.

Og alle, der står solidarisk med ham, vil blive dømt til fortabelse. Jorden må gå under og genskabes, så der kan opstå noget nyt.

Når Jesus kommer igen, så er det Kongen, der kommer. Det var det egentlig også første gang han kom - som menneske til denne jord. Men det var bare skjult.

Vi ser det i det nærmest absurde billede med Jesus, der kommer ridende ind i Kongens by, Jerusalem. Folket tilbeder ham og breder palmegrene ud foran ham. Men han rider på et æsel - måske med blikket sænket. Han ved,

Våg derfor, for I ved ikke, hvad dag jeres Herre kommer.

Matt. 24:42.

hvad han går ind til. Til korsdøden. Det er kongen, der kommer, men i ydmyghed.

Når Jesus kommer igen, så skal han igen ses af verden, og nu er det et andet billede.

Vi læser om det i Joh. Åb. kap. 19. Han kommer ikke på et æsel, men på en hvid hest i skyen. Alle skal se ham. Det er et billede af en helt anden karakter. Han har mange kroner på - Han kaldes Kongernes Konge og Herrenes Herre. Hans hovede er ikke bøjet denne gang. Hans øjne lyner af ild, ud af hans mund står et skarpt sværd. Han følges af himmelske hære, og udstråler magt og herlighed. Han dømmer folkeslagene.

Måske bliver vi skræmt over dette billede på Jesu genkomst. Det vækker ikke rare og dejlige følelser hos os.

Men det er en meget god ting. Han kommer for at sætte en stopper for ondskaben. Han kommer for at tage sig af alle de undertrykte, for at beskytte de svage, sætte fanger i frihed.

Krig og dom er ikke et mål i sig selv, men skal tjene til at skabe fred i hans rige. På den dag vil ingen længere sætte sig op imod Gud. Så er der ikke længere nogen børn, der misbruges, ikke længere nogen på flugt, ikke længere masse-mordere eller vold eller had eller bitterhed og strid og krig.

Og det er derfor, vi skal juble.

Peter Søes skriver:

- Jo, Jorden skal gå under. Men Gud vil skabe den på ny, og det bliver en kosmisk revolution af dimensioner,

som ingen af denne verdens politiske og religiøse drømmere har fantasi til at forestille sig - for Guds skaberkraft og kærlighed skal gennemtrænge hele virkeligheden med al den intense sanselighed og skønhed, der er i Gud.

Hvilke konsekvenser bør Jesu genkomst have for os i dag?

1. Ransag dig selv

Jesu genkomst bør først og fremmest få os til at spørge: Hvor står jeg i forholdet til Jesus? Er jeg et Guds barn? Er jeg tilgivet og kan jeg med fred vente, at han kommer igen?

Der er ingen neutral grund at stå på. Den som ikke er for mig, er imod mig, siger Jesus. Derfor står der også, at når vi kommer til tro, så bliver vi flyttet fra et rige over i et andet.

“Han friede os ud af mørkets magt og flyttede os over i sin elskede søns rige”, står der i Kolossenserbrevet.

Når Jesus kommer igen er det afgørende for vor fremtid, hvilket rige vi tilhører. Ikke alle skal opleve evigheden med Jesus.

2. Våg og vent Jesu komme

Våg derfor, for I ved ikke, hvad dag jeres Herre kommer. Matt. 24:42.

Denne opfordring går igen flere gange i forbindelse med Herrens komme. Våg, vær parat.

Det er en stor udfordring i den hektiske hverdag, midt i alle vore projekter og alt det, der trækker her på jorden, hver dag at gå ud i baghaven og

se op og håbe på, at Jesus kommer igen.

Måske er vi blevet så optaget af vore gøremål, at vi ikke ønsker at slippe dem. Vi længes ikke efter, at Jesus kommer igen. Og så bliver vor himmel denne faldne jord. Vort håb bliver pludselig alt det, denne verden kan tilbyde, i stedet for det Jesus ønsker at give os, når han kommer.

Vi lever på mange måder som om, at vi skulle være her for evigt. Denne her tanke må slå rod i os: Vi er pilgrimme her. Dette sted er ikke vort virkelige hjem, hvor vi kan slå os ned for evigt. Denne her verden er dødsdømt. Denne verdens fyrste er Djævelen. Der er et andet og bedre sted gemt til os - en ny himmel og ny jord.

- Lev livet som om Kristus døde i går, opstod fra graven i dag og kommer tilbage i morgen, sagde Theodore Epp rammende.

3. Jesu komme er trøst nu

Johannes Åbenbaring som handlede om de sidste tider blev skrevet til kristne, der blev forfulgt for deres tro. For at opmuntre dem.

"Trøst hinanden med disse ord", siger Paulus efter at have beskrevet Jesu genkomst. Det gjorde det for Flemming Kofod-Svendsen. "Samtidig med, at jeg hver dag kæmper med sorgen og smerten, giver håbet om Jesu genkomst ny frimodighed til at leve".

For vore lette trængsler her i tiden bringer os i overmål en evig vægt af herlighed. 2. Kor. 4:17.

Denne kontrast finder vi i Skriften flere steder. Kontrasten mellem lidelserne her og den herlighed, de bringer os i evigheden. På den ene side - lidelser nu - på den anden side alt det, vi får del i ved at stå på Jesu side og bekende hans navn.

Lev livet som om Kristus døde i går, opstod fra graven i dag og kommer tilbage i morgen.

Theodore Epp

Joni Eareckson har skrevet en bog om Himlen - "Heaven: My Real Home". Hun har jo siden sin ungdom været lammet og sidder i rullestol. Og hun skriver i bogen, at hun plejede at blive vred og bitter, når hun læste vers som disse. Lette trængsler, lidelser en kort tid. Jubel og glæde over det? Men hun skriver også, hvordan hun gennem årene lærte at se på sine lidelser fra himmelens perspektiv:

"Disse ting opvejer tusinder af eftermiddage med svedture og højt blodtryk. Det opvejer en livstid uden at kunne føle eller bevæge sig. Jeg siger ikke, at min lammelse er let i sig selv, men den bliver let i kontrast til den langt større vægt på den anden side af skalaen.

Og normalt ville jeg ikke kalde tre årtier i en rullestol for "en kort tid", men det ER det, når du bliver klar over, at vi er, som Jakob skriver "kun en tåge, som ses en kort tid og så svinder bort".

Skriften forsøger konstant at få os til at se livet på denne måde. Vort liv er kun et kort blink i evighedens lys. Smerte vil blive tørret bort af en større forståelse, den vil resultere i noget langt større. Noget så storslået vil ske ved jordens ende, som vil opveje al lidelse som vi bliver nødt til at bære for at nå det vi ønsker i Himlen.

Intet andet ændrede mere radikalt den måde, jeg så på mine lidelser, end i mine tanker at springe frem til endeti-

den. Himlen blev mit største håb. Faktisk undrede det mig, hvordan andre mennesker kunne udholde multi-handikap, kræft eller død i familien uden himlens håb.

Kristus vil være den eneste i himlen, som vil bære sårene fra livet på jorden, sårmærkerne i hans hænder. Og når vi i himlen får lov til at røre ved de sår - så får vi nok et svar på "hvorfor" om vore lidelser - og han vil måske sige: Hvorfor ikke? Jesus gik så meget mere igennem for os. I stedet bør vi kunne glæde os over at være med i hans lidelser.

Jeg ville ønske jeg kunne tage denne kørestol med til himlen. Så ville jeg pege på det tomme sæde og sige: "Herre, i årtier var jeg lammet i denne stol. Men den viste mig, hvor lammet du måtte være, da du blev naglet til dit kors. Mine begrænsninger lærte mig noget om de begrænsninger du udholdt, da du lagde dine himmelske klæder til side og ikklædte dig kød.

På det tidspunkt. Med min stærke og smukke herliggjorte krop, så ville jeg lige sidde i rulestolen, og se op på Jesus og tilføje: Jo svagere jeg følte mig i denne stol, jo mere lænede jeg mig til dig. Og jo mere jeg lænede mig til dig, jo mere oplevede jeg af, hvor stærk du er. Tak, Jesus, for at lære mig lydighed i dine lidelser. Du gav mig nåde til at lære lydighed i mine lidelser".

Så trøst hinanden med disse ord.

Prædikerens ord om livet

Refleksioner over Prædikerens Bog

Af Louis Nielsen

Dog se, det fandt jeg, at Gud har skabt menneskene, som de bør være; men de har så mange sære ting for (7:29; 1931-oversættelsen).

Hvis vi sammenligner Bibelen som helhed med verdenshavet og de store kontinenter, så kunne vi opfatte Prædikerens Bog som en ø eller øgruppe i samme hav, undersøisk forbundet med kontinenterne, men over søisk isoleret fra dem.

Hvad betyder så det?

Jo, at Prædikerens Bog ubetinget er en del af Bibelen og med rette hjemmehørende i den bibelske kanon, men dog samtidig noget helt for sig selv, unik på sin egen unikke måde.

På mange måder er den en gåde og en stor udfordring både for vor tanke og vor tro, men også et memento til os om ikke at være alt for skrāsikre, om ikke at tage for mange ting for givne, om at undgå store ord, om ikke at tro os alt for vise, og om at vogte vor mund for talemåder.

Helligånden må have haft og har en mening med at inkludere en samling ofte akavede visdomsord som en del af de Hellige Skrifter.

Bogen sætter fokus på absurditeten i mennesketilværelsen, på de mange løse ender og forehavender, der ofte ender i ingenting, på meningsløsheden i livet. Ikke fordi livet ikke har mening, for det har det, men fordi mennesket ved at fjerne sig fra Gud har bevæget sig ind i det Ingenmandsland, hvor intet giver mening, selv ikke de ting, vi per instinkt tilskriver mening, og alle sammen drømmer om og brændende ville ønske var vores lod i livet.

Prædikerens Bog er svær at tolke, svær at placere, svær at sige noget præcist om med hensyn til tilblivelse og andre sådanne spørgsmål. Og meningerne om disse ting er meget delte og er ikke blevet mindre delte ved den megen interesse og forskning, som de senere år er foregået omkring netop dette skrift. Hvem er for eksempel Prædikerens? Er han kong Salomon? og er "Prædikerens" sammenfaldende med forfatteren (fortælleren) til bogen? Meget i den måde, bogen er bygget op på, kunne tyde på, at fortælleren (og redaktøren) af bogen er en anden end Prædikerens selv, og at redaktøren, selvom han finder meget godt i Prædikerens ord, alligevel ad-

varer og henstiller til læseren at tage Prædikerens ord med et gran salt.

Til vores formål behøver vi ikke at kende svaret på disse spørgsmål, men kan trække al den visdom, vi nu finder i bogen frem og lade den indgå i den måde, vi opfatter livet på og lever det.

Prædikerens søger energisk og målbevidst efter visdom og en mening med livet, og han har tid og midler i stor udstrækning til sin søgen. Tillige er han en begavet mand; er han identisk med kong Salomon er hans visdom kendt i den vide verden. Hans søgen er heller ikke kun teoretisk og akademisk, men i allerhøjeste grad eksperimenterende; han ved, hvad han taler om, for han har været i det og efterprøvet det i sit eget liv og sin egen erfaring.

Men visdommen flyr ham og er ikke sådan at finde. Job rejser lignende spørgsmål; mennesket søger alle vegne efter skatte og trænger endda ned i jordens dybeste lag for at finde dem, men visdommen er ikke sådan at finde (Jobs Bog 28).

Prædikerens sætter sig dog for, at han vil lede efter visdommen, men om han vil finde den, er han meget usikker

på, ja ligefrem pessimistisk:

”Alt dette ransagede jeg med visdom; jeg tænke: ”Jeg vil vorde vis” Men visdom holdt sig langt fra mig; tingenes grund er langt borte, så dyb, så dyb; hvem kan finde den?” (7:23-24).

Og han fortsætter: Jeg tog mig for at vende min hu til kundskab og granskning og til at søge efter visdom og sikker viden og til at kende, at gudløshed er tåbelighed, dårskab og vanvid (vers 25).

Prædikeren søgte, og han fandt, ikke nødvendigvis visdommen, men alligevel en slags konklusion på sin søgen og spørgen, og den relaterer han på en eller anden måde til Gud.

Uden Gud går det slet ikke. Gudløsheden har slet ingen fremtid foran sig. Ordene, han betjener sig af, er stærke og langt fra vore dages politiske korrekthed: gudløshed, siger han, er tåbelighed, dårskab og vanvid. Det samme kan vi finde andet steds i visdomslitteraturen, f.eks. i Salme 14:1: ”Dårerne siger i hjertet: ”Der er ingen Gud!” Slet og afskyeligt handler de, ingen gør godt”.

Gudløshed har en slags nemesis knyttet til sig, idet den opretholdes af en vis arrogance og mangel på ydmyghed, ”man påstår sig vis”, som Paulus siger i Romerbrevet 1:22, men ender med at blive ”en dåre”. Med gudløsheden ved roret bliver man for alvor blind overfor både de større vidder i tilværelsen og livets finere nuancer. Så meget går ens næse forbi.

For den kristne er Kristus nøglen til at forstå. Uden ham, det sande lys og Guds visdom, forstår vi hverken det ene eller det andet, men er i mørket og går blinde omkring. Johannes Evangeliet understreger disse ting for os.

De her ting er svære at opretholde i en verden og en tid som vores, der har valgt gudløsheden som tilværelsens faste grundvold, og hvor al tale om

Prædikeren er ærlig. Han erkender blankt, at han ikke magter at finde visdommen.

Gud helst skal holdes ude fra det offentlige rum og den gode tone. Og mange af os bøjer da også nakken under åget og holder lav profil og værner om vort kristenliv som en ren privatsag.

Prædikeren er i det mindste ærlig om disse ting. Han erkender blankt, at han ikke magter at finde visdommen, den er for høj og for dyb for hans søgen, og han erkender sin uvidenhed og begrænsethed med hensyn til at finde svar, men han erkender også, at enhver sandhedssøgen må inkludere Gud, ellers ender alle spor blindt og tilværelsen i ”tåbelighed, dårskab og vanvid”.

Kvinden

I sin søgen fandt Prædikeren ”kvinden beskere end døden, som ”et fangegarn; hendes hjerte er et net og hendes arme lænker. Den, som er Gud kær, undslipper hende, men synderen bliver hendes fange” (vers 26).

Det er beske ord, må man sige og meget svære at forholde sig til, ikke mindst med det kvindesyn, vi har i dag, og som vi i det store og hele må være glade for.

Visdomslitteraturens tilgang til

temaet kvinder er da heller ikke i almindelighed så kvindefjendsk, som det her citat giver udtryk for, tværtimod; selv Prædikeren viser sig da også i 9:9 at have højere tanker om kvinder og ægteskab:

”Nyd livet med den kvinde, du elsker, alle dine tomme levedage, som gives dig under solen; thi det er din lod og del af livet og af al den flid, du gør dig under solen”. Men visdomslitteraturen lægger også megen vægt på, at man vælger sin hustru med omtanke og forstandighed og ikke begiver sig ud på letsindige eventyr. Den slags griner man måske ad i dag, men måske gjorde man klogere i at lytte. Nogle ægteskaber indgås uden forstand, og at de ikke kan holde kan ikke undre nogen.

Hvis Prædikeren er kong Salomon, forstår vi det måske med de mange, mange kvinder han havde, med dronninger valgt af politiske og religiøse grunde og med et harem af kvinder, som bare var der for hans fornøjelses skyld og for at udstille hans magt.

På en eller anden måde tillader Det Gamle Testamente Israels konger et sådant flerkoneri og ved siden af et harem af elskerinder, men det er langt fra det bibelske ideal, som er nedlagt i

skabelsesberetningen.

Nogen god mulighed for at opleve et lykkeligt ægteskab har det bestemt ikke givet grobund for, hvad også tydeligt fremgår af de fleste kongers familiehistorier. Ordsprogenes Bog, en anden af Bibelens visdomsbøger, advarer mod de løse forbindelser, utroskaben og mod at søge til andre ”kilder” end ens egen, og beskrivelsen af skøgen, som vi har i Ordsprogene kapitel 5:3 ff. og 7:5 ff., passer ind i beskrivelsen i vort vers.

Prædikeren afviser i vers 27, at hans observation kun er tilfældig, og han understreger, at han har overvejet det frem og tilbage, før han fremsætter sin konklusion, men den er og bliver, at han ikke blandt tusind har fundet bare én kvinde, man kunne stole på og være ”soulmate” med, men det ser da heller ikke meget bedre ud med mænd, her har han dog fundet én.

Prædikeren er en meget ensom mand og er tillige bitter, men omvendt må vi vel også medgive, at han ikke har været nem at være ven med.

Det er svært, og det ville også være forkert at udlede noget alment omkring den nedvurdering af kvinder, som Prædikerens ord her er et udtryk for.

I almindelighed samsvarer det ikke med, hvordan Bibelen i øvrigt ser på kvinder. Overvejende er kvindesynet i Ordsprogenes Bog positivt, selvom der også er bemærkninger om, hvor træls livet kan være, hvis man har fået den forkerte at leve med.

Gud skabte manden og kvinden lige, for han skabte dem i sit billede. Og til at begynde med var de lige; rollerne og opgaverne var forskellige, men sammen udfyldte de livet og løste de opgaverne og løste dem i fællesskab, loyalitet og harmoni med hinanden og i lydighed mod Gud og afhængighed af ham.

Ægteskabet kan være en oase og hvilestavn, men kan også udvikle sig til en ”dødedans”

Alt det blev forstyrret og ødelagt, da de faldt fra Gud ved at spise af det træ, han havde forbudt dem at spise af. Og siden har ikke alt været så harmonisk, heller ikke kønnene imellem.

Bitter strid om hvem, der skal bestemme, og hvem der skal yde og hvem der skal nyde er kommet ind mellem mand og kvinde, og Skaberens tanke, at ”de skal være ét kød” har lidt overlast og det selv i de bedste ægteskaber.

Ofte har det været og er det manden, som har underkuet kvinden, og vi kan kun begræde den forfærdelige nedvurdering og behandling, som kvinder og piger i mange samfund er udsat for.

I vore dages vestlige samfund er forvirringen om kønsidentiteten større end nogensinde, og nogle arbejder bevidst på at nedbryde den, så ingen på forhånd ved sig som kvinde eller ved sig som mand. Og også på den måde nedbryder vi gudsbilledheden.

Ægteskabet

Ægteskabet er som indretning og ramme om livet genialt udtænkt, ja så genialt, som kun Gud kan tænke, men hvor har vi dog gjort det problematisk

og slidsomt.

Mennesket har som menneske (igen må vi tænke på gudsbilledheden) kapacitet til at elske, også til at elske altruistisk og uegennyttigt, og dermed er der grundlag for et lykkeligt ægteskab også mellem ikke kristne, og vi ser mange sådanne lykkelige og smukke ægteskaber, også mange livsvarige.

Men et ægteskab kan også gå grueligt galt og komme helt af sporet, og desværre er kristne ikke undtagne fra det. For netop i ægteskabet, hvor vi er mest os selv, bringes også nogle af vore mest syndige skavanker og tilbøjeligheder frem for lyset. Ægteskabet kan være en oase og hvilestavn, men kan også udvikle sig til en ”dødedans”, kan opleves som en slags forgård til Himlen, men desværre også opleves som Helvede.

Gud står, trods faldet, stadig inde for skabelsen og står vagt om skabelsen, herunder også ægteskabet. Ægteskabet er stadig et bolværk mod forfaldet i livet og i verden, en god og velsignet skabelsesordning, som hvis vi ødelægger det, ødelægger til vort forælderv.

Med denne eftertanke er det svært at dele Prædikerens pessimisme, men vi kan også se situationer for os, hvor han har ret, mere end ret.

Men hvad bliver nu Prædikerens endelige konklusion efter at han har vandret jorden tynd og grublet og grundet? Svaret på det finder vi i 7:29: Dog se, det fandt jeg, at Gud har skabt menneskene, som de bør være; men de har så mange sære ting for.

Gud er aldrig helt borte for Prædikerens, heller ikke i hans mest bitre stunder. Det er tydeligt, at for ham er livet på Guds præmisser, og vi er blot forvaltere af det, men ofte dårlige forvaltere.

Gud har skabt os, som vi bør være. Om skabelsens godhed og hensigtsfuldhed er der således ikke tvivl. Men noget må være gået galt, siden "livet under solen" har så mange skævheder.

Og at det er gået galt tilskriver Prædikerens "de mange sære ting, vi

har for". "Sære ting" er ting sære for det formål, vi er skabt til og med. I sidste instans må det være synden, han henviser til. Vi "har vendt os hver sin vej" siger Esajas og er "faret vild som får". Vi vandrer og vanker rundt i blinde, har mistet orienteringen. Og det kan ikke bebrejdes Gud, kun lægges os selv til last.

Den dybere årsag til, at vi mennesker ofte oplever tilværelsen med frustration og en følelse af, at noget, et eller andet sted, er gået galt, er synd.

Prædikerens kalder det ganske vist ikke synd, men at "have så mange sære ting for", kunne vi også kalde "fremmedgørelse", fremmed for Guds ord og løfter, fremmed for håb og uden Gud (Ef 2:12).

Selvfølgelig har vi opstillet mange

andre forklaringer på denne menneskes grundtilstand, men den bibelske forklaring er og bliver den mest plausible og dermed også den mest tilfredsstillende. Alle andre er i bedste fald delforklaringer.

Men lige her er der også hjælp at hente, for Gud har sendt sin Søn, vor Herre Jesus Kristus som frelser til verden, og han er "sonofferet" for vor synd; Gud har forliget sig med os i Kristus, broen over afgrunden er lagt, Himmelstigen (se Joh 1:51) er her midt iblandt os, og enhver, som "tørster, skal komme; den, som vil, skal modtage livets vand uforskyldt" (Åb 22:17).

**Kristendom er Kristus. Han er Guds
åbenbaring, selve sandheden.**

**At være en kristen er at stå i et
personligt forhold til ham.**

Fredrik Wisløff

PERSPEKTIV GENNEM BIBELEN – 32. seminar

Tema: Den besnærende vranglære i kirken før og nu

1. Liberalisme (saddukæerne) – mennesket i centrum,
2. Loviskhed (farisæerne) – det religiøse og moralen i centrum,
3. Det trumferende (superapostlene) – det overrealiserede åndsliv i centrum
4. Kristendom som er blevet politiseret (zeloterne) – kristendommen spændt for et politisk/ socialt program – faren ved fanatisme.

Tid og sted

København lørdag den 20. september, kl. 10-16 - Højnæskirken i Rødovre

Odense lørdag den 27. september - LM's missionshus

Kl. 9.30 - 16.15

Talere

Svend Straarup og Louis Nielsen.

Pris

Deltagelse i seminaret koster i København 20 kr. (En let frokost)

Deltagelse i seminaret koster i Odense 100 kr.

Tilmelding

I København - Henning Lütje, henninglyt@gmail.com, senest torsdag den 18. september. I Odense til Louis Nielsen, louis.nielsen@youmail.dk senest torsdag den 25. september.

Perspektiv Bibelskole

Kristent Perspektiv udgives af Perspektiv Bibelskole.

Sekretariatet og ekspedition v. Henning Lütje, henninglyt@gmail.com, Hallandsparken 64, 2630 Taastrup tlf. 74415540. Redaktion: Carsten Thomsen (ansv. red), ctpress@mac.com, Louis Nielsen, louis.nielsen@youmail.dk.

Astrid í Hjøllum Christensen. Udgivelse: Bladet udgives 3 gange om året. Årsabonnement: 125 kr.

Hjemmeside: www.kristentperspektiv.dk